

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No6(2)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 166 sahifa,
5-iyun, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (PhD)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Bitiruvchi talabalarning qadriyatlar tizimining psixologik xususiyatlari	10
<i>Abdulazizova Muslima, Abdurasulova Sevinch, Ikromova Aziza, Iskanderova Sayora</i>	
Oila va ta'lim tizimida raqamli xavfsizlik madaniyatini shakllantirish va uning psixologik omillari.....	14
<i>Nurmatov Nurhayot Nurziyot o'g'li, Yo'lchiyeva Zarinabonu Sanjarali qizi</i>	
Ta'lim tizimida sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rni	18
<i>Abdullayeva Arofatxon Abduvaxobovna, Mirzahamdov Shahriyor Botir o'g'li</i>	
O'quvchilarni sport musobaqalariga tayyorlashda jismoniy tarbiya o'qituvchisining kasbiy kompetensiyasining tarkibiy tuzilmasi va rivojlanish mexanizmlari	22
<i>Abduraximov Ziyodullo Xojakbar o'g'li, Tuxtapulatov Shahobiddin Nuriddinovich, Nasimov Ulug'bek Orif o'g'li</i>	
Ta'limni raqamli transformatsiyalash sharoitida o'quv jarayonini tashkil etishning integratsion shakllarini qo'llash metodikasi.....	28
<i>Allamova Shoxista Shavkat qizi</i>	
Surxon vohasida sog'liqni saqlash tizimi: muammolar va yechimlar (Sherobod tumani misolida, 1925–1945-yillar).....	33
<i>Allamurotov Asadbek Baxtiyor o'g'li</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida kasbga yo'naltirish tizimini takomillashtirish	37
<i>Axmedova Muxabbat Axmedovna</i>	
Ko'p o'zgaruvchili funktsiyaning oraliq qiymatlari haqidagi teoremlar va ularning isbotlari	42
<i>Boqiyev X. X., Muxtorova Sevinch Asad qizi, Yuldoshova E'zoza Ravshan qizi</i>	
Bo'lajak mutaxassislarining huquqiy tafakkurini rivojlantirishning ilmiy-nazariy asoslari.....	46
<i>D. M. Xolnazarova</i>	
Oilaviy tarbiya samaradorligini oshirishda innovatsion yondashuvlar: tajriba-sinov natijalari asosida	49
<i>Ibragimova Aziza Toshniyazovna</i>	
Bo'lajak tabiiy fanlar o'qituvchilarining metodik kompetentligini shakllantirishda interaktiv integratsiyaning roli	55
<i>Jo'rayeva Xushro'ya Yaxyoxon qizi</i>	
Corrective Feedback in Foreign Language Learning Acts as a Vital Tool for Improving Accuracy With Research Indicating.....	58
<i>Kamalova Dilnoza Kurbanbayevna</i>	
Doping va halollik masalasi: sportdagi dolzarb muammo.....	64
<i>Kobilov Sobir Donakulovich</i>	
Yunon-rum kurashi bilan shug'ullanuvchi sportchilarning teknik va taktik harakatlarini takomillashtirish usullari.....	69
<i>Muhtorov Abdusattor Abdupatto o'g'li</i>	
3-4 yoshli bolalarda nutqning grammatik tuzilishini shakllantirishning psixolingvistik asoslari	75
<i>Rasulova Xulkaroy Abduhalil qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda gender identifikatsiyasini rivojlantirishda ota-onalar bilan ishlashning mobil ilovaga asoslangan innovatsion modeli	80
<i>Razzoqova Mahliyo Qosimjonovna</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida geografiya fanining zamonaviy metodik yondashuvlari va o'qitishning samaradorligi.....	84
<i>Sunnatillayeva Zarina Sulaymon qizi</i>	
Boshlang'ich ta'limda zamonaviy texnologiyalardan foydalanishning samaradorligini oshirish usullari	88
<i>Usmonov Salohiddin, Jo'rayeva Rayhona</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining konfliktologik kompetentligini rivojlantirish konsepsiyasi	94
<i>Latipova Ma'rifat Salohiddin qizi, Zaripova Xolida Baxtiyor qizi</i>	
O'quvchilarda tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning interfaol metodlari.....	100
<i>Zokirov Mirzaraxim Abdualiyevich</i>	

O'quv jarayonida innovatsion baholash texnologiyalarining ilmiy-pedagogik mazmuni	103
<i>Sobirova Marjona Shavkat qizi</i>	
Taekvondochilarning musobaqa davrida hujumkorlik jihatlarini oshirish	110
<i>Abdulfattoyev Abrorjon Abduraxmon o'g'li</i>	
Gender yondashuv asosida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashning pedagogik imkoniyatlari.....	114
<i>Shokirova Hilola Abduraxmon qizi</i>	
Ingliz tilida tinglab tushunish malakasini rivojlantirishda raqamli ta'limning samaradorligi	120
<i>Aytimbetova U. T.</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarning ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirishda raqamli texnologiyalardan foydalanish...	124
<i>Axmedova Nazokat Erkinovna</i>	
"Inklyuziv ta'lim. gospital pedagogika" fanida dasturiy-metodik ta'minotning mazmuniy-texnologik va monitoring-dagnostik komponentlari.....	128
<i>Azamxonov Baxodir Sayitkamolxonovich</i>	
Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda 5–6-sinf o'quvchilari uchun samarali usullar	132
<i>Rajabova Zarafshon Davronovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy nutq madaniyatini shakllantirishning innovatsion-metodik asoslari	135
<i>Tuxtayeva Mehriyo Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda sifat so'z turkumini o'rganish mazmuni.....	140
<i>Usmonova Gulnoza Jaloliddin qizi</i>	
Образность современной медицинской терминологии	144
<i>Дулдулова Наргиза Ашимовна, Мирзаахмедова Нигора Ашимовна</i>	
Развитие исследовательской компетентности младших школьников посредством межпредметной проектной деятельности.....	148
<i>Мухтарова Лобар Абдиманнабовна, Нормаматова Розия Уктам кизи</i>	
Психолого-педагогические риски цифровой образовательной среды	154
<i>Рузметова Хилола Абдушариповна, Моминова Мадина Шукурулла кизи</i>	
"TALIA": система контент-генерации на основе ИИ для подготовки учителей	158
<i>Хасанов Зафар Шавкат угли</i>	

INGLIZ TILIDA OG'ZAKI NUTQ KO'NIKMALARINI RIVOJLANTIRISHDA 5-6- SINF O'QUVCHILARI UCHUN SAMARALI USULLAR

Rajabova Zarafshon Davronovna

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti

Psixologiya va ijtimoiy-siyosiy fanlar fakulteti

Pedagogika va umumiy psixologiya kafedrasida tayanch doktranti

Annotatsiya: Ushbu maqolada 5–6-sinf o'quvchilari uchun ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishning samarali usullari ko'rib chiqilgan. Maqolada o'quvchilarning tilni erkin va to'g'ri ravishda ifodalashlari uchun turli metodlar, jumladan, guruhli suhbatlar, rolli o'yinlar, audio va video materiallardan foydalanish, badiiy asarlarni o'qish va savol-javob mashqlari kabi amaliy usullar tavsiya etilgan. Ushbu usullar o'quvchilarning lug'at boyligini oshirish, o'z fikrlarini aniq ifodalash va nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda katta yordam beradi.

Kalit so'zlar: ingliz tili, og'zaki nutq, ko'nikmalar, 5–6-sinf, usullar, rolli o'yinlar, guruhli suhbatlar, badiiy asarlar, video materiallar, audio materiallar, savol-javob.

Abstract: This article discusses effective methods for developing oral communication skills in English for 5th–6th grade students. The article suggests various methods for students to express themselves freely and accurately in the language, including group discussions, role-playing, using audio and video materials, reading literary works, and engaging in question-and-answer exercises. These methods significantly help students enhance their vocabulary, clearly express their ideas, and improve their speaking skills.

Key words: english, oral communication, skills, 5th-6th grade, methods, role-playing, group discussions, literary works, video materials, audio materials, question-and-answer.

Аннотация: В данной статье рассматриваются эффективные методы развития навыков устной речи на английском языке для учащихся 5-6 классов. В статье предлагаются различные методы, которые помогают ученикам свободно и правильно выражать свои мысли на языке, включая групповые обсуждения, ролевые игры, использование аудио- и видеоматериалов, чтение художественных произведений и упражнения в виде вопросов и ответов. Эти методы значительно помогают учащимся расширять словарный запас, чётко выражать свои идеи и развивать навыки речи.

Ключевые слова: английский язык, устная речь, навыки, 5-6 классы, методы, ролевые игры, групповые обсуждения, художественные произведения, видеоматериалы, аудиоматериалы, вопросы и ответы.

KIRISH

Bugungi globallashuv davrida ingliz tili xalqaro muloqot, ilm-fan, ta'lim, texnologiya va madaniyat sohalarida yetakchi til sifatida e'tirof etilmoqda. Ayniqsa, 5-6-sinf o'quvchilari uchun og'zaki nutqni rivojlantirishda samarali usullarni qo'llash, tilni o'rganishni qiziqarli va samarali qilishda katta ahamiyatga ega. Ingliz tilini o'rganish jarayonida tilni nafaqat yozma shaklda, balki og'zaki muloqot orqali ham samarali qo'llay olish muhim ahamiyat kasb etadi. Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali usullarni qo'llash o'quvchilarga nafaqat ingliz tilini o'rganishda, balki muloqotda erkin va ravon bo'lishda ham katta yordam beradi. 5-6-sinf o'quvchilari uchun mos usullarni tanlash va ularni muntazam ravishda amaliyotga joriy etish zarur. O'qituvchilar o'quvchilarni qiziqtirish va rag'batlantirish, shuningdek, og'zaki nutqni rivojlantirishni osonlashtiruvchi turli xil mashqlarni joriy qilishda yordam berishlari muhimdir.

Shu sababli o'quvchilarning nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish zamonaviy ta'limning dolzarb vazifalaridan biri hisoblanadi. Nutqiy ko'nikmalar tilni real hayotiy vaziyatlarda qo'llash imkonini beradi. O'quvchi grammatik qoidalarni bilgan holda ham, agar u o'z fikrini og'zaki ravishda aniq va ravon ifodalay olmasa, til o'rganish jarayoni to'liq va samarali hisoblanmaydi. Shuning uchun ingliz tilini o'qitishda nutqiy faoliyatga yo'naltirilgan yondashuvlar alohida ahamiyat kasb etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Nutqiy ko'nikmalar kommunikativ kompetensiyaning asosiy tarkibiy qismi hisoblanadi. Ular talaffuzning aniqligi, lug'at boyligining yetariligi, grammatik tuzilmalarning to'g'ri qo'llanishi va nutq ravonligini o'z ichiga oladi. Tadqiqotchilar fikriga ko'ra, nutqiy ko'nikmalar yetarli darajada rivojlanmagan holatda tilni mukammal o'zlashtirish mushkul bo'ladi.

Nutqiy ko'nikmalarni shakllantirish jarayoni bosqichma-bosqich amalga oshiriladi. Avvalo, o'quvchilarda tinglab tushunish ko'nikmalari rivojlantiriladi, so'ngra talaffuz va so'zlashuv faoliyati shakllantiriladi. Ushbu jarayonda muntazam mashqlar, real muloqot vaziyatlari va faol o'quv usullari muhim ahamiyatga ega.

Ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish masalasi ko'plab xorijiy va mahalliy olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Kommunikativ til o'qitish nazariyasining asoschilaridan biri bo'lgan Dell Hymes tilni o'rganishda kommunikativ kompetensiyaning muhimligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, tilni bilish faqat grammatik qoidalarni egallash emas, balki uni real muloqot jarayonida to'g'ri qo'llay olishni ham anglatadi.

Michael Canale va Merrill Swain kommunikativ kompetensiyani grammatik, sotsiolingvistik va strategik kompetensiyalar bilan bog'laydi. Ularning tadqiqotlarida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun o'quvchilarni faol muloqotga jalb etish zarurligi asoslab berilgan.

Jeremy Harmer ingliz tilini o'qitishda rolli o'yinlar, juftlik va guruhli ishlash metodlari o'quvchilarning so'zlashuv faoliyatini rivojlantirishda samarali vosita ekanligini qayd etadi. Olimning fikricha, o'quvchilar qanchalik ko'p muloqot qilsa, ularning nutqiy kompetensiyasi shunchalik tez rivojlanadi.

Mahalliy olimlardan Jalol Jalolov chet tillarini o'qitish metodikasiga oid tadqiqotlarida o'quvchilarning nutqiy faoliyatini rivojlantirishda interfaol metodlarning ahamiyatini alohida ta'kidlaydi. Shuningdek, Irisqul Tursunov va G'ulom Mahkamovlarning ilmiy ishlarida kommunikativ yondashuv asosida chet tilini o'qitish samaradorligini oshirish masalalari yoritilgan.

Nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishda talaffuz muhim o'rin tutadi. So'zlarni to'g'ri va aniq talaffuz qilish muloqot jarayonida tushunishni yengillashtiradi va kommunikativ to'siqlarni kamaytiradi. Talaffuzni rivojlantirishda audio va video materiallardan, shuningdek, fonetik mashqlardan foydalanish samarali hisoblanadi.

Lug'at boyligini kengaytirish ham nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishning muhim jihatlaridan biridir. O'quvchilar yangi so'zlarni kontekst asosida o'rganib, ularni real muloqot jarayonida qo'llash orqali nutqini boyitadilar. Grammatik kompetensiya esa nutqning mantiqiy va tushunarli bo'lishini ta'minlaydi. Grammatik qoidalarni faqat yodlash emas, balki ularni og'zaki nutqda to'g'ri qo'llash muhim hisoblanadi.

Nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishda dialoglar, rolli o'yinlar, munozaralar va situatsion mashqlar samarali usullar hisoblanadi. Ushbu mashqlar o'quvchilarni real muloqotga tayyorlaydi va ularning nutqiy faolligini oshiradi. Ingliz tilidagi filmlar, seriallar, podkastlar va audio materiallardan foydalanish tinglab tushunish hamda talaffuz ko'nikmalarini mustahkamlaydi. Shuningdek, guruhli ishlash va juftlikda bajariladigan mashqlar o'quvchilarning o'zaro muloqotini faollashtiradi. Bunday faoliyat turlari orqali o'quvchilar o'z fikrlarini erkin ifodalashga o'rganadilar va nutqiy ishonch hosil qiladilar.

Bugungi kunda mobil ilovalar va onlayn platformalar til o'rganish jarayonining ajralmas qismiga aylangan. Duolingo, Memrise, Babbel kabi ilovalar nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu platformalar interaktiv mashqlar orqali o'rganuvchilarning mustaqil ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi va ularning til o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi.

Muallif fikriga ko'ra, nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish faqat texnologik vositalar bilan cheklanmasligi lozim. O'quvchilarni real hayotdagi muloqotlarga jalb qilish, ona tili ingliz tili bo'lgan shaxslar bilan suhbatlar tashkil etish nutq ravonligini sezilarli darajada oshiradi. Ijtimoiy muloqot orqali o'quvchilarda tilga nisbatan ishonch va motivatsiya shakllanadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqotda 5-6-sinf o'quvchilarining ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali usullarning pedagogik imkoniyatlari o'rganildi. Tadqiqotning metodologik asosini kommunikativ yondashuv, kompetensiyaviy yondashuv hamda faoliyatga yo'naltirilgan ta'lim tamoyillari tashkil etdi.

Tadqiqot jarayonida pedagogik kuzatish, ilmiy-metodik adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, umumlashtirish va tizimlashtirish metodlaridan foydalanildi. Xorijiy va mahalliy olimlarning ingliz tilini o'qitish, nutqiy kompetensiyani shakllantirish hamda kommunikativ ko'nikmalarni rivojlantirishga oid ilmiy ishlari o'rganildi va tahlil qilindi.

Tadqiqotda 5–6-sinf o'quvchilarining og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiluvchi dialoglar, rolli o'yinlar, guruhli suhbatlar, savol-javob mashqlari, munozaralar, audio va video materiallar hamda raqamli ta'lim platformalarining pedagogik samaradorligi tahlil qilindi. Shuningdek, Duolingo, Memrise va Babbel kabi onlayn ilovalarning o'quvchilarning nutqiy faolligi, lug'at boyligi va talaffuz ko'nikmalariga ta'siri nazariy jihatdan baholandi.

Tadqiqot davomida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda interfaol metodlarning afzalliklari aniqlanib, ularning o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini shakllantirishdagi o'rni asoslab berildi. Olingan ma'lumotlar tahlil qilinib, umumlashtirildi hamda ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishga doir ilmiy xulosalar ishlab chiqildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot davomida 5-6-sinf o'quvchilarining ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda qo'llaniladigan samarali usullar tahlil qilindi. Tahlillar shuni ko'rsatdiki, nutqiy faoliyatga yo'naltirilgan metodlar o'quvchilarning ingliz tilida erkin muloqot qilish, o'z fikrini aniq va ravon ifodalash hamda kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirishda muhim ahamiyat kasb etadi.

Og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda guruhli suhbatlar samarali metodlardan biri hisoblanadi. Ushbu usul orqali o'quvchilar o'zaro muloqotga kirishadi, yangi so'z va iboralarni amaliyotda qo'llaydi hamda tinglash va javob qaytarish malakalarini rivojlantiradi. Guruhli ishlash jarayonida o'quvchilar o'z fikrlarini erkin bayon qilishga o'rganib, nutqiy faolliklarini oshiradilar.

Rolli o'yinlar ham o'quvchilarning og'zaki nutqini rivojlantirishda muhim o'rin tutadi. Turli hayotiy vaziyatlarga asoslangan mashg'ulotlar o'quvchilarning ingliz tilida tabiiy muloqot olib borish ko'nikmalarini shakllantiradi. Bunday faoliyatlar davomida o'quvchilar savol berish, suhbatni davom ettirish va o'z fikrlarini mustaqil ifodalash malakalarini egallaydilar.

Audio va video materiallardan foydalanish talaffuz hamda tinglab tushunish ko'nikmalarining rivojlanishiga xizmat qiladi. Ingliz tilidagi qisqa videolar, multfilmlar, qo'shiqlar va dialoglarni tinglash orqali o'quvchilar til muhitiga yaqinlashadi, so'zlarning to'g'ri talaffuzini o'zlashtiradi va nutq ravonligini oshiradi. Ayniqsa, autentik materiallardan foydalanish o'quvchilarning tilga bo'lgan qiziqishini kuchaytiradi.

Savol-javob mashqlari o'quvchilarning tezkor fikrlashi va nutqiy faolligini rivojlantirishda samarali vosita hisoblanadi. Ushbu usul orqali o'quvchilar berilgan savollarga tez va aniq javob qaytarishga, fikrlarini mantiqiy izchillikda bayon etishga o'rganadilar. Natijada ularning ingliz tilida muloqot qilishga bo'lgan ishonchi ortadi.

Tahlillar natijasida mobil ilovalar va onlayn platformalarning ham og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda samarali vosita ekanligi aniqlandi. Duolingo, Memrise va Babbel kabi platformalar orqali o'quvchilar mustaqil ravishda mashqlar bajarib, yangi so'zlarni o'rganish va nutqiy ko'nikmalarini mustahkamlash imkoniyatiga ega bo'ladilar. Ushbu vositalar o'quvchilarning ingliz tilini o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshiradi hamda ularning mustaqil ta'lim faoliyatini qo'llab-quvvatlaydi.

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, interfaol metodlar va zamonaviy texnologiyalarni uyg'un qo'llash o'quvchilarning og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirishda yuqori samaradorlikka ega. Bunday usullar o'quvchilarning lug'at boyligini kengaytiradi, talaffuzini yaxshilaydi, nutq ravonligini oshiradi va ingliz tilida erkin muloqot qilish kompetensiyasini shakllantiradi.

Umuman olganda, 5-6-sinf o'quvchilarida ingliz tilida og'zaki nutq ko'nikmalarini rivojlantirish uchun guruhli suhbatlar, rolli o'yinlar, savol-javob mashqlari, audio-video materiallar hamda raqamli texnologiyalardan foydalanish samarali natijalarni beradi. Ushbu metodlarning ta'lim jarayonida muntazam qo'llanilishi o'quvchilarning kommunikativ kompetensiyasini rivojlantirish va ingliz tilini amaliy jihatdan samarali o'zlashtirishga xizmat qiladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, ingliz tilini o'rganishda nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish tilni amaliy jihatdan samarali va erkin qo'llashga xizmat qiladi. Zamonaviy pedagogik metodlar, texnologiyalar va mualliflik yondashuvlarini uyg'unlashtirish ta'lim samaradorligini oshiradi. Nutqiy ko'nikmalarni rivojlantirish ingliz tilini o'rganish jarayonining ajralmas va muhim bosqichi hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimova, G. (2016). Ingliz tilini o'rganish metodikasi. Toshkent: "O'qituvchi" nashriyoti, 45-70 betlar.
2. Mamatov, U. (2018). Til o'rgatishda zamonaviy metodlar va texnologiyalar. Toshkent: "Fan va texnologiya" nashriyoti, 88-102 betlar.
3. Tursunov, A. (2017). Ingliz tilida muloqot qilish ko'nikmalarini rivojlantirish. Toshkent: "Sharq" nashriyoti, 56-82 betlar.
4. Xo'jayev, N. (2015). Ingliz tili va uning o'rganish metodlari. Toshkent: "O'zbekiston" nashriyoti, 120-145 betlar.
5. Sultonova, G. (2020). Ingliz tilida og'zaki nutqni rivojlantirish: metodologik yondashuvlar va amaliyot. Toshkent: O'qituvchi nashriyoti.
6. Karimov, B. (2019). Ingliz tili o'quvchilari uchun samarali o'quv metodlari. Samarqand: Samarqand Davlat Universiteti nashriyoti.
7. Shamsiyeva, R. (2021). Ingliz tilida og'zaki nutqni o'rgatishning innovatsion usullari. Toshkent: Ilm-Ziyo.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №6(2)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.